

ASSERTIO THEOLOGICA,
DE
FUNDAMEN-
TO AC VERITATE RE-
SURRECTIONIS CHRISTI,

Quam
SUB PRÆSIDIO

Viri perquam Reverendi atq; Excellentissimi ,
DN. JOHANN. ANDREÆ QVENSTADII,
S.S. Theol. D. & P. P. Extraord. & Colleg. Philosoph. Ad-
juncti Meritissimi,

Dn. Præceptoris ac Fautoris sui multis no-
minibus venerandi ,
publicè propositam ,
pro virili defendere conatnr

In Illustri Academiâ Wittebergensi ,

Addiem 17. Aprilis Anno 1658.

horis & loco consuetis ,

NICOLAUS JUNGIUS , Brandenburgensis
Marchicus.

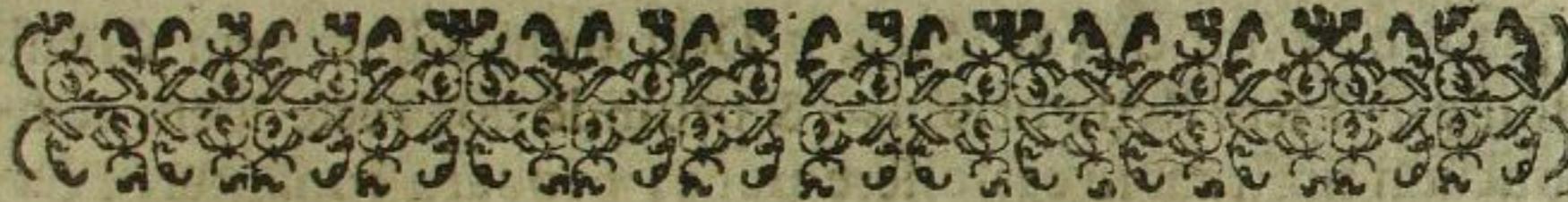
WITTEBERGÆ ,
LITERIS IOHANNIS HAKEN ,
Anno Christi cl^o I^c LVIII .

Coll. diss. A
210, 39

W. E. #

Diff. st. 210. (39)

Fortunante Christo !

Gravissimum D. Pauli est monitum , quando 2. Tim. 2,
9. scribit : *Memento , Iesum Christum resurrexisse a
mortuis , ex semine David secundum Evangelium meum.*

*Quicunq_z enim , teste Augustino , Iesum resurrexisse a Serm. 43.
mortuis recordatur & confitetur , nec de suâ quondam futurâ dubi- T. 9.
tare poterit resurrectione . Est enim in Christo Homine uniuscujus-
que nostrûm caro , sanguis & portio . Ubi E. portio mea regnat , ibi
regnare me credo ; Ubi dominatur sanguis meus , dominari quoque
me sentio ; Ubi glorificatur caro mea , & me gloriosum esse cognosco .
Vniversam quippè fidem nostram , & spem , & salutem in solâ
Christi Resurrectione fundari , idem prolixè testatur Aposto-
lus 1. Cor. 15. quando inter cætera tales infert sequelas : *Quod
si Christus non resurrexit , (1) inanis est prædicatio nostra : v. 14. (2)
vana est fides vestra : v. 17. (3) adhuc estis in peccatis vestris : ibid.
(4) Et qui obdormierunt in Christo , perierunt &c.* Saluberrimū
ergò istud Resurrectionis Dominicæ mysterium animo atten-
tiore considerare , uti quovis tempore decet , ita id præsenti ,
sub anniversariâ scil. ejusdem revolutione , agere , eò minus
quisquam vitio nobis vertet . Vnde hâc vice de gloriosa illâ
*Saluatoris Resurrectione tyrocinii loco dissertatiunculam quâ-
dam eo modo instituere placuit , ut ejus fundamentum seu veri-
tatem immotam paucis perstrictam thesibus defendamus . Adsit
nobis Heros ille invictissimus , jamjam a morte redux , & cœpto be-
nedicat ex alto !**

§. 1. Pro stabiliendâ itaq_z Resurrectionis Christi certitudine ,
primo loco sece offerunt dicta Instrumenti Vet. evidentissima ,
inter quæ agmen dicit Protevangelium illud , Gen. 3, 15.
Et inimicitias ponam inter te & mulierem , & inter semen
tuum & semen ejus : *Ipsum* (sc. semen) conteret tibi caput , & in
insidiaberis calcaneo illius . Vbi notanda est iniquissima illa , &
a blasphemia non aliena sententia & assertio Pontificiorum ,

I. Argum.
tum cx
Mose pe-
titum :

quando ex hoc dicto, Mariam Deiparam adjutricem Christi
fuisse in opere Redemtionis, & proinde nos recte spem ac fi-
duciam nostram in eâ ponere posse, probare conantur. Ex-
pressè enim in Mariali Argentinæ edito lib. I. cap. 5. (quod o-
bitèr adducimus) scribunt: Ad ultimum fuit Dominus cum
eâ (Mariâ) & ipsa cum Domino in eodem Opere Redemtio-
nis. Mater misericordiæ adjuvit Patrem misericordiarum in
operæ nostræ salutis, unde prædictum est de primâ Muliere: *Faciemus ei adjutorium. Quid est ergo quod Dominus dicit Esa.*
63. Torcular calcavi solus, & de gentibus non fuit Vir mecum?
sed mulier una tecum es, quæ omnia vulnera, quæ tu suscep-
sti corpore, in corde suscepit. Sed fundamento nituntur ina-
ni, vel potius nullo, quia *Autor Latine Vulgatæ* hallucina-
tus est in pronomine נָנוֹת, & IPSA pro IPSVM transtulit:
Quod tamen נָנוֹת tanquam Masculinum, non ad נָנוֹת quod Fœmin. Generis est, sed ad Masculinum עֲדָם referendum est,
ut constat Grammaticis. Imò ipsimet pro נָנוֹת in gratiam La-
tinæ Vulg. versionis Fœmininum נָנוֹת IPSA posuerunt in E-
dit. Antwerpensi Anno 1572. Sed tamen in secundâ Edit. An-
no 1584. vera lectio restituta, & Mascul. נָנוֹת expressè positum
est. Accedit insuper, quod utrumque suffixum in vocibus
נְשָׁוֶפְנִי & יְשָׁוֶפְנִי depravationem istam potentissimè subver-
tat. Vnde rectissimè etiam LXX. versio habet: *Αὐτὸς σὺ τειγνεῖς
καὶ θαλαῖν, καὶ τύ τειγνεῖς αὐτὸς πτέρεγαν.* Neque dissentunt ipsi
veteres Ebræi, utpotè qui locum præsentem de inimicitiâ eâ
intellexerunt, quæ inter Christū & Diabolū intercedit, id qvod
manifestum evadit ex *Thargum Hierosolymitano*, in quo disertè
Messiæ nomen adscribitur. Vid. prolixius *Gualp. collat. præ-*
cip. S. Gen. Translat. in h. l. Proinde, ut impleretur illud, ne-
cessarium fuit, Christum, promissum illud Semen mulieris,
tanquam victorem & contritorem colubri hujus antiqui, re-
surgere à morte, vivumque prodire. Non enim solâ morte,
utpote per quam serpens potius victoriâ potitus gloriabatur,
sed cum primis resurrectionis gloriâ contundi caput ejus po-
terat atque debebat.

§. 2. Cum

¶. 2. Cum Mose conspirant Psalmi, itemq; Prophetæ. Teste enim Christo omnia illa impleri necesse erat, quæ expressa de eo invenirentur in Mose, in Psalmis & in Prophetis Luc. 24, 44. Ex his innumera fermè allegare possemus vaticinia, qvippè omnia huc trahenda forent dicta, qvæ regnum Christo æternum promittunt, ascensionem ejus & ad Dexteram Dei elevationem asserunt, ipsiq; dominium & potestatem in universas creaturas tribuunt; hæc enim singula fidem simul & autoritatem Resurrectioni Christi gloriosæ afferre, non inficias ire possumus. Sed brevitatis causâ potiora h. l. & palmaria tantum in medium protulisse sufficiat: ut sunt ex Psalmis (1) Psalm. 16, 10. *Ubi animam Christi non derelictum iri in sepulchro.* & Sanctum ipsum corruptionem non visurum esse prædictur, attestante & confirmante D. Petro Act. 2, 24. & seqq. (2) Psalm. 110, 7. In quo Salvator de torrente in viâ bibitur & propterea caput exaltaturus legitur. Imo integrum hunc Psalmum de Resurrectione, Ascensione nec non sessione Christi ad dextram Patris agere, liquet ex loco citato v. 34. & 35. & ex Ebr. 7. cap. per tot. ferè. Ex Prophetis item Hos. 6, 2. Vivificabit nos post duos dies, in tertia resuscitabit nos. Esa. 53, 8. & 12. Quinimò Hos. 13, 14. iamduum triūphum quasi lætissimum cecinit ipse Messias, tanquam certò futurus victor mortis & inferni per lætissimam Resurrectionem suam: *Ego, inquiens, mors (sive pestis) tua, ô mors, ero mors tuus (sive lues) ô inferne.* Id qvod itidem iu Resurrectione Domini completum, adeoque mortem absorptam esse in victoriâ, apertè testatur Paulus 1. Cor. 15, 54. & seqq.

rum ex
Psalms &
Prophetis.

¶. 3. Dicta illa Mosaica & Prophetica excipiunt typorum II. Argum.
præludia. Tam enim factis quam dictis prædicabatur Resurrec- à typis pe-
etie, ut loquitur Tertull. l. de Resur. carnis p. 63. Inter eos autem titum.
sunt, I. Somnus primi hominis Adami; Gen. 2, 21. Sicut enim ex
Adami alto somno oppressi latere Eva est exædificata, ipso poste a e-
vigilante: Ita teste Augustino ex Christi crucifixi atq; demortui
cruore, de latere ipsius profuso, nata est Ecclesia, ipso autem Chri-
sto in morte non manente, sed de morte devictâ per Resurrectionem
lætissime triumphante. Conf. Eph. 5, 25. 26. 27. II. Josephi captivitas
& exaltatio; Ut namque hic à fratribus suis 20. argenteis ven-
ditus.

Serm. 150.
de Temp.

ditus, *Gen.* 37, 28. mox in carcerem ignominiaꝝ à Pharaone detrusus, *cap.* 39, 20. tandem ad summos euctus honores, & patriæ Pater constitutus est, c. 41, 40. seq. Sic quoq; cœlestem illum Josephum, Salvatorem nostrum, à proditore Judâ, discipulo, in fratre ejus juxta *Matth.* 12, 49. nec viliori metallo nec præstantiori venundatum, & in carcerem à Præside Pilato ad mortem usq; detrusum, Resurrectionis lætitia ignominiaꝝ illius fœditatem eluere fas erat. *Conf. Matth.* 27, 9. *III.* *Simsonis custodia frustra ac temere suscepta à Philistais*; quippe qui obseruat̄is in civitate portis clausus, fractis seris effractisq; portis securus evadit *Jud.* 6, 2. seq. Simili ferè modo Christus obsignato monumento clausus, ruptis inferni potestatibus liber egreditur. *IV. Historia Ioseph*; qui abjectus in mare, & à balenā absorptus, post triduum salvus terræ redditus fuit, *Io-*
næ 1, 15. cap. 2, 1. & 11. Sic Filius Hominis in corde terræ tribus diebus, totidemq; noctibus erat futurus, sicut ipse met hunc typum exponit *Matth.* 12, 40. Quod ipsum autem Synecdochice intelligendum, ita ut noctes à diebus non disjungantur, sed conjungantur: Hinc more Judæorum, ab occasu solis diem auipicantium, præcedens nox ad diem sequentem, & contrà sequens dies ad præcedentem noctem referenda est.

§. 4. His annumerari quoq; solent sequentes, quibus pariter præfigurata Resurrectio Christi videtur; ut *V. Immolatio Isaaci*, quem parens recepit ἐν παρθενίᾳ, Resurrectionis videlicet Christi. *Ebr.* 11, 19. Ad quod procul dubio etiam digitum intendit Salvator, diem suum vidisse Abrahamum, asserendo *Joh.* 8, 56. Ut enim Isaacus jamdum mortuus erat in oculis parentis ad tertium usque diem, tamen eo ipso quasi reviviscit, cum Pater tentationem tantum divinam sibi accidisse intellexerat, *Gen.* 22. unde maxima dubio procul lætitia in corde ejus exorta fuit: Haud secus Christi, die tertio post mortem redidivi vi, apparitio discipulis suum attulit præbuitque gaudiū, *Joh.* 20, 20. *VI. Moses in fiscellâ undis quidem expositus, divinâ tamen providentiâ mirifice servatus.* & liberator populi constitutus *Exod.* 2. & 3. Cum quo coincidit fermè *Jeremias exemplum*, in puteum profundum detrusi, *Jerem.* 38, 6. seq. De Antitypo cōf.

Psalmi

Psalm. 69, 1. & 2. VII. David, militibus à Saule ad capiendum ipsum emissis, per fenestram evadens, ad regnum servatus 1. Sam. 19, 11. seq. Tandemq; Daniel in lacum leonum immisus, ille sus tamen omnino divinâ clementiâ eductus Dan. 6, 16. Conf. Psalm. 22, 14. quoad Antitypum. Plura legi possunt in Orth. enarr. Evang. Joach. à Beust. in Evang. Pasch.

§. 5. *Accedunt insuper propria ipsius Christi vaticinia; Qui de Resurrectione haud secus atq; de passione suâ clara discipulis promissa dedit. Vndê quoties animis eorum passionem suam mortemque futuram inculcavit, simul etiam præconium adjecit latissimæ subsecuturæ Resurrectionis, ut manifestum est ex Lac. 18, 31. & seqq. ubi in hæc verba erumpit: Ecce ascendimus Hierosolymam, & consummabuntur omnia, quæ &c. Et postquam flagellaverint, occident eum, & tertiam die resurget. Cui parallelia sunt Matth. 20, 17. Marc. 10, 34. Conf. Matth. 16, 17. Marc. 8, 31. Luc. 9, 22. Matth. 17, 9. Imò & hanc futuram Resurrectionem indicii ut & ominis loco proponebat Judæis, notam quandam certam divinæ suæ potentiaz, & quod verus atq; promissus Messias existat, desiderantibus Joh. 2, 19. & 21. item Matth. 12, 41. & Luc. 12, 30.*

III. Argu-
m. ab ipsi-
us Christi
vaticinia.

§. 6. His omnibus lucem eò magis afferunt, indeq;ve Resurrectionis certitudinem clariorem reddunt vivorum testimonia, qvæ de eâ lata sunt, puta tum cœlestium, tum terrestrium. Ex illorum censu sunt Angeli, qui quatuor diversis vicibus, nempe Matth. 28, 5. Luc. 24, 4. 5. Joh. 20, 12. Mar. 16, 5. seq. apparentes, testimonio suo Resurrectionem Domini confirmarunt, jam instruendo accedentes: *Nolite expavescere, Jesum queritis crucifixum, Mar. 16, 6. Quid queritis viventem cum mortuis? Memores estote eorum, quæ locutus est vobis, Galilææ adhuc degens Luc. 24, 5.* Jam mortui præsentiam negando: *Non est hic. loco cit. & contrà ejus Resurrectionem asserendo: Surrexit; præcedet vos in Galilæam, ibi eum videbitis. ibid. it. Matth. 24, 6.* Nunc demonstrando absentiam ejus: *Venite & videte locum, ubi positus erat Dominus. Nunc etiam ad discipulos alegando præsentes: Ite & renunciate hoc discipulis ejus & Petro &c. Cum igitur Angeli sint Spiritus veritatis, nefas sanè foret, illorum testimonio fidem denegare velle.* Nam ideo Resurrectio-

IV. Argu-
m. à variis
vivorum
testimoni-
is.

Cur An-
geli testa-
ti sint de
nis

Resurre-
zione ?

nis suæ veritatem Angelorum testimonio confirmare Christus voluit, quo fides ejus tantò esset perfectior. Sicut enim per Angelorum ministerium tum conceptio ejus Mariæ virginis, *Luc. 1, 26.* tum pastoribus Nativitas annuntiata fuit *Luc. 2, 9.* Ita quoque Resurrectio illius per Angelos significanda erat. Et, ut Angelus expulso Adamo hortum paradisi gladio flammeo custodivisse dicitur, *Gen. 3.* Sic & Angelus Paradisi cœlestis reclusionem veste flammeâ notificare debuit.

¶. 7. Per vivos autem testes terrestres intelligi volumus partim mulieres illas pientissimas, quæ ad sepulchrum Christi, corpus ejus undum, profecte erant, videlicet tum Mariam Magdalenam, *Joh. 20, 18.* & *Marc. 16, 9.* ¶ 10. tum reliquias mulierculas *Matth. 28, 9.* & seqq. Partim etiam Discipulos Christi ipsos, quorum testificationi non minorem certè fidem debemus atque Angelorum. Conf. 2. *Pet. 1, 21.* Licet enim illis Resurrectio persuaderi antè non potuerit, nisi propriis ipsum oculis suscitatum viderent, *Joh. 20, 25.* *Mar. 16, 11.* & 13; *Luc. 24, 11,* & præterea ex esu piscium favique cognoscerent *Luc. 24, 41.* & seqq. tamen postea eam & doctrinâ & vitâ, imò sanguine suo confirmarunt. Confer *Act. 2, 24.* & seq. cap. 3, 15. c. 4, 10. c. 5, 30. & seq. &c.

¶. 8. Testibus his adjungimus quoq; milites sepulchri custodes, quorum corruptio à Pontificibus facta itidem argumentum nobis evidentissimum præbet. Hi enim terræ motu insolito & Angeli conspectu urbem aggrediuntur, & Principibus sacerdotum annunciant omnia, quæ acciderant; quomodo scilicet clauso & obsignato sepulchro non esset repertū corpus Christi, & quomodo Angelus mirabili specie removerit saxum, ut ipsi terræ motu ac metu exanimati, fugâ tandem dilapsi fuerint? Quibus cognitis, mirum in modum discruciantur principes illi sacerdotum, nec quiescere priùs valent, quam deliberatione institutâ, mendacium à custodibus pecuniâ redemerint. Quod ipsum dubio procul non fortuna fortè, sed divinâ providentiâ ita disponente factum fuit; nimirum partim, ut traditio Christi & Resurrectionis negatio convenirent. Sic tamen enim anteà proditoris operam pecuniâ conduxerant; ita jam

jam mendacium de Resurrectione nullâ redimebant. Partim, ut Resurrectionis fides magis; increbesceret: Pópulus siquidem cognitâ veritate tum de doctrinâ Christianâ melius sentire, & fraudes sacerdotum evidentiùs deprehendere cepit; adeòq; hoc pacto eò magis veritas cōfirmata fuit, quod milites audacter mentiri edoctos pecuniæ quadâ copiâ .& forsan majori, ut probabile est, quâm Judam prudentem corruperint. Undè enim, quæso, affirmare audent, corpus Christi à Discipulis furto sublatum esse? Aut enim unus militum in specula constitutus (posito sc. reliquos omnes somno occupatos fuisse; Id namq; juris militaris est, ut, qui in custodiâ positi, semper ordine singuli stationes agant.) id vidisset, aut omnes. Si unus, quanta negligentia fuisset, reliquos non excitasse, quò fures pellere potuissent. Si vero omnes viderunt, splendidè mentiuntur, quod dormierint. Adeoq; illi, quibus sepulchri custodia commissa erat, ut Resurrectionem impedirent, Resurrectionis infallibiles præcones ac testes evadunt.

§. 9. Cæterum cum testificationibus singulorum horum viventium, arcto quasi vinculo connexæ, coherent varie illæ ac multiplices Christi apparitiones, quibus ipse metu Resurrectionem suam probare voluit. Quod ipsum argumentum etiam ipse Apostolorum princeps in negotio probandæ Resurrectionis Christi valdè urget i. Cor. 15, 5. & seqq. Vivum enim se præbuit discipulis suis Christus variis certissimisq; signis, post Resurrectionem suam quadraginta diebus sequentibus aliquoties apparet, deque regno Dei cum eis conferens. Act. 1, 3. Apparuit autem (1) Maria Magdalena apud sepulchrum Marc. 16, 9. Joh. 20, 14. & seq. Pontificii quidem hoc loco contendunt, primò omnium apparuisse Christum B. Mariæ Virgini, parenti suæ; huic enim singularis hæc lætitia & gloria (ratio illorum est) potissimum tribuenda, imò debita, quippè quæ præ incomparabili amore de Filii sui passione plus cæteris omnibus doluerit. Sed hanc opinionem Scriptura S. partim silentio, partim contraria affirmatione in dubium vocat, dum primam Christi apparitionem Magdalena expressè tribuit loco cit.

V. Argu-
m. à diver-
sis Christi
redivivi
appariti-
onibus

§. 10. Apparuit (2) mulieribus à sepulchro reversis Matth. 28,

B

9. Id

*Cur mulier
erib⁹ Chri-
stus pri-
mō appa-
ruerit?*

*Quā oc-
casione
Christus
Petro ap-
paruerit?*

9. Id quod ex harmoniā Evangelistarum constat, quæ hanc & sequentem tertiam apparitionem præcessisse eam docet, quæ discipulis Emmaunticis contigit, licet hanc Marcus apparitioni Magdalena factæ statim subjungat. *Quā verò de causā mulieribus primū Christus apparuerit, non malè queritur h. l.* Et est ea ex aliis, quas adducere solent Theologi, potissimum lapsus generis humani gravitas. Ut enim prima mulier à serpente decepta virum pellexit ad eandem culpam: Sic contra piæ mulierculæ ab Angelis edocet viros invitant ad credulitatem. Itaque, ne sexus hic ob transfusam in viros mortem perpetuò male audiret, undè mortis occasio primum prodierat, indè & latissimus vitæ redditæ nuncius proficiscitur. *Quā de causa* D. Augustinus Serm. 35. de Resurr. Domini. ita scribit: *Benigna dispensatio Domini nostri Iesu Christi egit, ut primus illum sexus fæmineus resurrexisse nunciaret; quia per sexum fæmineum cecidit homo, per sexum fæmineum reparatu⁹ est homo: siquidem Virgo Christum pepererat, & fæminaresurrexi⁹, & nunciabat. Per fæminam enim mors, per fæminam vita.* Et alibi idem: *Resurrectio Christi, inquit, viris per fæminam nunciata est, ut contraria arte vinceretur serpens.* *Quia enim ille mortem primo homini per fæminam nunciavit; ita & virus vita per fæminam nunciata est.*

§. 11. Apparuit (3) Simoni Petro; quod colligimus partim ex Lucā c. 24, 34. Vbi discipuli, & qui apud eos congregati erant nuncium audientes de apparitione Christi cunctibus in Emmaus factâ, fatentur, *verè resurrexisse Dominum;* & *Simoni apparuisse.* Partim ex Paulo, idem testante 1. Cor. 15, 5. Occasio autem, quā Christus Petro apparuit, fortassis ea, quam Lucas suppeditat dicto cap. ver. 12. ubi Petrum solum ad sepulchrum excusile, & vissis linteolis positis, cœfa oculum mirantem abiisse scribit. Aut, si mavis secundum Johannem cap. 20, 3. & seq. hæc esse potest: quandò à sepulchro, ad quod cum socio suo unâ excurrerat, solus reversus, aliquamque fortè viam ingressus est; ut vel hæc, vel illâ ratione ipsi Christus apparuisse intelligatur. Prior tamen magis arridet; Distincti enim in locis allegatis abitūs Petri describuntur, quorum primus à Johanne traditur, h. m. ut ad relationem Magdalena Petro & alteri discipulo factam uterque surrexerit, &

ad

ad monumentum festinarit, in ipsis dubio procū tenebris, vel aliquantulum pōst, antequām Domini Resutrectio nota esset, & antequām cuiquam Dominus apparuisset. Alter vero abitus à Lucā tunc contigisse refertur, quando de appari-tionibus Angelorum, deque Resurrectione Domini coram toto cātu mulieres prædicarant, & testati erant; Vbi solum Petrum monumentum accessisse, visisque linteraminibus de facto secum mirantem abiisse legimus. Et quid obstat, qvō minus Petrus bis ad monumentum cucurrerit; cum & mulie- res accesserint sāpius? Probabile itaque magis est, occasione secundi abitūs Petro Christum se manifestasse.

S. 12. *Apparuit (4) Christus duobus in Emmaus abeuntibus*
Luc. 24, 13. 15. & seqq. Hanc manifestationem ab eā, quæ discipulis in agrum abeuntibus contigisse dicitur à *Marcō cap. 16, 12.* minime distinctam, sed unam eandemq; histori-am à Marco & Lucā descriptam esse, cum *Gerhardo in Harmon.* suā cap. CCXI. rectè statuimus; id enim omnium circumstan-tiarum concordantia textum introspicientes docet. (5) *Appa-ruit Discipulis unā omnibw, Thomā excepto, in vesperā diei illius propter metum Iudeorum congregatis Joh. 20, 19. Luc. 24, 36.* Eo nempē modo, ut ingressus subito foribus clausis, nec visus ad-venire, repente constiterit in medio illorum. Planissimum hinc est, omnino per fores clausas corpore suo vero, sed glo- rificato, Christum per divinam sc. virtutem suam penetrasse. Quam in rem *Richardus Mountacutius Norvicensis Episc.* verita-tis vi convictus, parte poster. T. prioris Orig. Eccles. p. 455. ita scribit: *Improbè detorquent scripturas illi, qui Christum pulsasse volunt, quemadmodum Petrus Act. 12. & apertis foribus introiisse. Improbè alii, qui Christum aperuisse illos per potentiam divinitatis sue volunt, quemadmodum cit. l. fores civitatis ferreae Petro & An-gelo adaperiebantur. Improbè, qui sponte patuisse volunt: qui per fenestram aut aliter introiisse, non minus, quam Maldonatus ridicule, qui Petrum & Angelum clausas carceris fores penetrasse opinatur, eoq; non legitur sponte patuisse. Ingressus est Christus clausis foribus: stetit in medio: subito adventu notus, non tantum eo tempore ingressus, quo claudebantur fores: hoc est, de nocte, sed*

*Quomodo
foribus
clausis
Christus
apparue-
rit?*

non apertis foribus, ut introiret. Ita nuper surrexerat nondum revoluto lapide; ita non effracto utero virginali, mater eum usq. a deo duxit ad mortem. Hæc & plura Mountacutius. Augustinus etiam de hoc talia habet lib. de agone Christ. c. 20. Non moveat nos, quod clausis ostijs subito eum apparuisse discipulus scribitur, ut propterea negemus, illud fuisse corpus humanum, quia contra naturam hujus corporis videmus illud intrare per ostia clausa. Omnia enim possibilia sunt apud Deum; Nam & ambulare supra aquam, contra naturam hujus corporis esse, manifestum est, & tamen non solum ipse Dominus ante passionem in ea ambulavit, sed & Petrum in ea ambulare fecit. Ita ergo & post Resurrectionem de corpore suo fecit quod voluit. Si enim potuit ante passionem illud splendori solis aquare; Matth. 17, 2. cur non posset post Resurrectionem, ad quantam vellet subtilitatem, in temporis momento redigere, ut per clausa ostia posset intrare.

¶. 13. Fuerunt quinque apparitiones Christi, quæ ipso primo Resurrectionis die ordine enumerato contigerunt. Sequuntur quinq; aliæ, inter definitum diem & diem Ascensionis intercedentes, quarum præterea mentionem injiciunt Evangelistæ, & ex parte D. Paulus: Non quidem ut statuemus, toties tantum Christum apparuisse post Resurrectionem, cum per quadraginta illos dies sepius cum Discipulis sit conversatus, & multa alia signa in conspectu eorum tecerit, quæ tamèn non consignata sunt, attestante Johanne cap. 20, 30. Conf. Act. 1, 3. Sed quia illa in tota historiâ Evangelicâ tanquam argumenta hujus rei certissima descripta nobis propounderunt, ut fidem ei majorem habeamus. Apparuit autem Christus. (6) Discipulis denuò post octiduum eodem in loco congregatis, in gratiam cum primis Thomæ, qui in præcedente apparitione absens, etsi reliquos Discipulos ob Christum ex mortuis reducem singulari gaudio gestientes videbat & audiebat, tamen illos phantasmate aliquo ludificatos suspicatus, negaverat se crediturum, nisi testibus oculis suis, ac ne oculis quidem suis fidem habiturum, nisi conspectis in manibus ejus clavorum recentibus vestigiis, manu quoque lateri Jesu lanceâ vulnerato admotâ, deprehenderet rei veritatem Joh. 20, 26. & seqq.

Id

Id quod etiam causæ fuit ex parte, cur Christi à Resurrectione Cur Christi partim comederit, partim clavorum vestigia retinuerit; ne scil. in stus redi- animis discipulorum aliquid diffidentiæ hæreret residuum de vivus co- corporis veritate, qvam spectri nomiñe crasfis suis cogitatis mederit, hactenūs indigitarant, imprimis hoc loco incredulus ille. & clavorū Thomas, imbecillitate tamen humanâ, cui omnes subjecti su- vestigia mus circumventus. Nullum enim certius argumentum pro retinue- adstruendā corporis Christi veritate & identitate dari poterit? rat, quam cibum capere, clavorum vestigia ostendere, & cor- poris contactum præbere. Non delevit cicatrices clavorum, verba sunt Epiphani in Ancorato, neq; lanceæ typum, sed ostendit id ipsum, quod in cruce passum fuit, quod non aliud esset id, quod resurrexit, neq; aliud ex ipso productum, sed ipsum quod passum fuit; ipsum quod cecidit granum est id quod resurrexit.

§. 14. (7) Manifestavit se septem Discipulis ad mare Ty- beriadis, in Galilæâ nempè Joh. 21, 1. & seq. Christus enim su- am ex mortuis Resurrectionem non tantum in Judæâ, putâ Hi- erosolymis & in viciniâ proximâ, verum etiam in Galilæâ va- riis apparitionibus confirmare voluit. (8) Se manifestavit co- ram magnâ Discipulorum frequentiâ in monte quôdam Galilææ. Quam apparitionem unam eandemque post Matthæum cap. 28, 16. 17. etiam Paulus describit I. Cor. 15, 6. Confer. Matth. 28, 7. & Marc. 16, 7. Nec obstat, Matthæum undecim tantum A- postolorum, Paulum verò plus quam quingentorum fratribus expressam mentionem facere. Ordo enim apparitionum, quas Paulus dicto loco recenset, manifestè arguit, unam ean- demq; hanc fuisse apparitionem; etsi vel maximè Matthæus undecim tantum Discipulorum meminerit, alios tamen eti- am adfuisse minimè negat, sed potius tacite quasi affirmat, præter Discipulos alios adhuc præsentes fuisse, dum ver. 17. quosdam dubitasse scribit. Id enim de Apostolis intelligere velle, absurdum foret, cum iij de Resurrectionis Christi veri- ritate tot ejus apparitionibus jamdudum confirmati erant, ut dubitationi nullus planè locus reliquus fuerit. Contigit au- tem hæc ipsa apparitio paulò ante redditum Apostolorum ex Galilæâ in Judæam, octiduum circiter ante Ascensionē Chri- sti, ut probabilitè concludit ex circumstantiis D. Gerhardus in

Objectio

Respo

Harm. suā cap. CCXVI. Quem vide. (9) Seorsim sē manifesta-
vit Iacobus, qui alias frater Christi dictus fuit, eò quod ex Ma-
ria Virginis sorore, materterā Christi natus eslet. Hanc ap-
paritionem solus Paulus expressit 1. Cor. 15, 7. eamque antece-
denti postposuit. Quem etiam hāc in parte secuti sumus,
cum ei tanquam selectissimo Dei organo fides haudquaquam
sit deroganda, licet omnes Evangelistæ de eā taceant; quip-
pè non omnia, ut suprà monitum, ab illis conscripta, & in
libros digesta sunt, quæ contigerunt. Tandem etiam (1) ante
Ascensionem ipso Ascensionis die cunctis Apostolis in monte Oliveti
apparuit, Act. 1. cap. Conf. Luc. 24, 50. 51.

VI. Ar-
gum. ab
absurdis.

§. 15. Denique pro Resurrectionis veritate militat etiam absurdorum graviorum, ex ejusdem negatione fluentium, copia. Se-
queretur enim, ut potiora tantum brevissime attingamus, indè
(1) Unionis personalis solutio, quæ tamē Nestorianismum sapit
ac Samosatenismum. (2) Redemtionis plenariae destructio: Pro-
missus enim erat generi humano Redemptor, qui non tantum
moriendo satisfaceret, sed & per mortem destrueret eum, qui mortis
habet imperium, diabolum, & liberaret eos, qui timore mortis
per totam vitam obnoxii erant servituti, sublimior factus ipsis cœ-
lis. & ad dextram Patris pro electis suis intercedens. Vide Ebr. 2, 14.
& seq. Eph. 1, 20. & seq. Rom. 8, 24. &c. Quod si ergo non
resurrexisset, neque etiam victor mortis & diaboli audire
posset. (3) Vana & false essent omnes promissiones divinae de Chri-
sto & regno ejus late, v. gr. Psalm. 110. per totum ferè. Dan. 7,
14. Psal. 2, 6. 7. 8. Luc. 1, 32. 33. & infinitæ aliae. (4) Vera esset
illatio illa Paulina: Si Christus non resurrexit, fidei nulla habetur
certitudo; vana enim esset prædicatio Apostolorum, quâ contrari-
um afferitur; vana fides nostra, quâ idem creditur; hereremus ad-
huc in peccatis; falsi testimonii etiam arguerentur Apostoli, qui id-
ipsum prædicarunt, &c. 1. Cor. 15, 14. & seqq. Tot denique & infini-
ti martyres, qui pro Christo & fidei Christianæ confessione
pericula varia, variosque cruciatus, imò mortem subierunt,
quotquòt item in fide Christi mortui atque resuscitati obdormierunt,
hi, inquam, singuli miselli homines miserabili, eheu! errore fa-
scinatis fuissent, ut morte pro hac fide, non fide, passi, & per consequens

in

in eternum damnati perierint. Quo dementia nemo certe progredietur, ut ita sentiat.

§. 16. Hæc sunt potiora fundamenta & argumenta, quæ veritatem & certitudinem Resurrectionis Christi animis nostris satis inculcant. Quæ compendii gratiâ, & ut eorum vis & evèryea eò magis pateat, quatuor sequentibus Syllogismis generalibus categoricis inclusa tradere placet:

I. Syllog: ex §. I. 2. 3. C^o 4.

Quicunqz victor ille futurus & conculator colubri antiqui fuit; 2. corruptionem non videre, neque in sepulchro manere, sed caput exaltare, de que morte & inferno destructo ἐπινίκιον canere debuit; 3. tot typis tanquam verus Antitypus respondit; Is necessariò ex fluctib⁹ mortis emergere ac reviviscere debuit, adeoqz ejus Resurrectionem certam & indubitatem esse oportet.

Atqui Christus victor ille futurus & conculator colubri antiqui fuit; 2. corruptionem non vide-re, neqz in morte manere, sed caput exaltare, deqz morte & inferno destructo ἐπινίκιον canere debuit; 3. tot typis tanquam verus Antitypus respondit.

E. Christus necessariò ex fluctibus mortis emergere ac reviviscere debuit, adeoqz ejus Resurrec-tionem certam & indubitatem esse oportet.

2. Syllo,

2. Syllog. ex §. 5. 6. 7. & 8.

Cujus rei certos & infallibiles testes habemus, eam ipsam quoque certam & indubitam esse oportet.

Atqui Resurrectionis Christi certos & infallibiles testes habemus. (videlicet. (1) Ipsum Christum Dei Filium, qui Veritas ipsa est Ioh. 14, 6. (2) S. Angelos (3) Homines partim amicos, partim inimicos Christi.)

E. Resurrectionem Christi ipsam quoque certam & indubitam esse oportet.

3. Syllog. ex §. 9. 10. 11. 12. 13. & 14.

Quicunque verè ante à mortuis ac sepultus est, sed tamen post corpore suo proprio videndum, contrectandum, aliisque certo viventis signis, ut sunt: edere, loqui, & similia. vivum præbuit, is verè à mortuis iterum resuscitatus est.

Atqui Christus verè ante à mortuis ac sepultus est, sed tamen post corpore suo proprio videndum, contrectandum, aliisque certo viventis signis, ut sunt edere, loqui & similia. vivum præbuit.

E. Christus verè à mortuis iterum resuscitatus est.

4. Syllog. ex §. 15.

In quo tota nostra salus & Redemptio unicè acquiescit, illud sane non negandum, sed firmiter credendum & asserendum est.

Atqui

*Atqui In Resurrectione Salvatoris nostri tota nostra
salus & Redemptio unicè acquiescit.*

*E. Resurrectio Salvatoris nostri sanè non neganda,
sed firmitè credenda & asserenda est.*

Corollarium.

*Quidnam Messias redivivus per dies illos 40.,
qui, juxta scripturam, inter Resurrec-
tionem ejus gloriosam & Ascen-
sionem Majesticam intercesserunt, di-
xerit feceritque?*

Resp. In genere Christus I. vivum se exhibuit, non tantum
Discipulis suis, Resurrectionis futuri praconibus, sed & multis a-
liis ejusdem testibus I. Cor. 15, 6. Icilièt, ut fideles dubitantes &
suspicentes Luc. 24, 38. & 39. corrigeret, eosque & eorum po-
steros, Christianos omnes de Resurrectionis suæ veritate con-
firmaret. II. Sermones fecit ad Discipulos & reliquos de regno
Dei. Act. 1, 3. Argumentum horum sermonum tradit Lucas
c. 24, 27. & 44. & seqq. Nimicum non tradidit nova dogmata,
qua non scribenda, sed oretenuis tantummodo propagan-
da essent: Vti Pontificii delirant. Sed explicavit scripturas
de passione, morte, resurrectione & Ascensione Messiae ad cœ-
los, easque à corruptelis & somniis carnalibus Pharisaorum,
imò ipsorum Apostolorum, de regno Messiae temporali vindi-
cavit solidissimè.

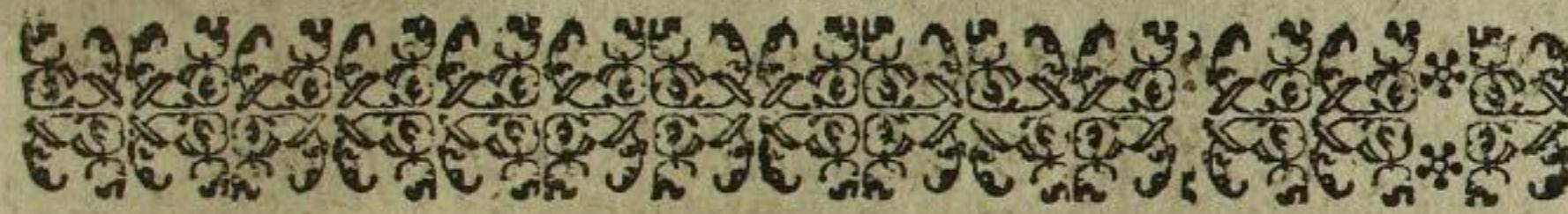
In specie autem notatur ab Evangelistis *Instructionem & emissio*
Apostolorum, eos Christus ad universas gentes ablegavit, facta
in monte quodam Galilææ, qui à plerisque mons Thabor fu-
isse putatur. *Huic instructioni* verò Christus fundamenti loco

C

con-

unctionem premitit de communicata sibi omnipotentiā verē & mē-
rē divina: Data est mihi, inquiens, omnis potestas in cælo & in-
terrâ. Matth. 28, 17. Quâ Discipulos, qvōs tanquam milites
in armis in orbem profanum & insanum jamjam emissurus e-
rat, ut illum fidei subjugarent, edocere, fortisque ac animo-
sos reddere voluit, nè ex infirmitate fugrent illös, quibus su-
periores esse debebant mandato & potentia divinâ, ab ipso
orbis Dominatore acceptâ. Instructio ipsa trimembris est:
Primò enim universalem omnium hominum vocationem Christus
illis præcipit, ut scil. exeant in universum mundum & Evangelii
um prædicent omni creaturæ, sive omnibus gentibus Mar. 16,
15. It. Matt. 28, 19. & 20. Huic secundò annexit Baptismi (jamdu-
dum instituti & administrati, Vide Luc. 3, 2. & seqq.) solemnem
promulgationem & declarationem, quâ Evangelium recipientes
baptizari jubet in nomine Patris & Filii & Spiritus S. Matth. 28,
19. Tandem triplex subjungit promissum: Primum ium de fine
fidei, omnibus credentibus & perseverantibus proposito, qui
est salus animarum & vita æterna, ium de fine incredulitatis, re-
liquis incredulis denunciato, qui est judicatio & damnatio;
Joh. 3, 18. & 38. I. Pet. 1, 9. Qui crediderit, inquiens, & baptiza-
tus fuerit, salvus erit, qui vero non crediderit condemnabitur.
Marc. 16, 16. Secundum est de virtute miracula edendi; de quâ
dicit: Signa verò quæ sequentur &c. Marc. 16, 17. & 18. Hæc
promissia potestas, quod obiter notamus, non universalis sed
personalis & temporalis est, i. e. certo tempore & personis li-
mitata est. Conf. Luc. 24, 49. Act. 1, 5. Tertium deniq; promis-
sum est de gratiosa suâ præsentia, quod nemp̄ cum eis & cum o-
mnibus piis esse velit omnibus diebus usq; ad consummationem
seculi Matth. 28, 20. Vid. Christologias Meisneri
Disputatio 43.

Christo redivivo sit laus,
honor & gloria in secula seculorum,
Amen.

S^Vrgentis fuerint Christi qui à morte tri-
umph*i*

JVN*GI* doct*e* doces: themata doct*a*
probo.

Gloria Christiadum Christus : Tibi gloria
surgen*s*

Christus & hinc merit*o*. Hic Tua cun-
cta beet?

Gratulabundu appon.

Joh. Andr. Quenstedt, D.

Ad Eximum

Dn. Respondentem , Con-
tubernalem honorandum ?

J^{VLIV}S occiso variō felicior hoste
Verborū titulum prætulit ille trium .

Iō! VENI, VIDI, VICI! quid Ponticus hostis?
Occidit! & proprios hic jacet ante pedes.

Deinceps solenni spolitataque munera pompā
Distribuit, populo gratus ut inde foret.

Sic

Sic de Morte Redux postquam prostra verat hostem
VICTOR, & ad sanctos jecerat ipse pedes;
En! VENI, VIDI, VICI, clamabat: & omni^c
Quem tenet alma fides, VICTOR opimus ero
Munera distribuam: PACEM, VITAM, atq; SA-
LVTEM:

Munera quæ nullo sunt peritura die.

Id quod lucidius prolixâ voce recenset
IVNGIVS, Aonii pars adamata gregis.

Pergat rimari Christi benefacta sepulcri!

Occurret quondam, ceu NICOLAVS, EI.

Schediasma sincera mente
fudit

Erasmus Harresius, Leisnicio-
Misnicus, Phil. Stud.

Coll. diss. A. 210 misc. 39